

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов

" ___ " _____ 2014 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

МУЗИЧНА ПЕДАГОГІКА

**Напрямок підготовки 6.020204 "Музичне мистецтво"
освітньо-кваліфікаційний рівень "Бакалавр"
професійне спрямування "Сольний спів"**

Інститут мистецтв

2014 – 2015 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

А.О. Таранник

Робоча програма "**Музична педагогіка**" для студентів галузі знань 0202 "Мистецтво", напряму підготовки 6.020204 "Музичне мистецтво", професійного спрямування "Сольний спів". – 58 с.

Розробник: **Ткач Марія Михайлівна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики музичного мистецтва.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії і методики музичного мистецтва

Протокол № 1 від "3" вересня 2014 р.

Завідувач кафедри теорії
і методики музичного мистецтва _____ О.М. Олексюк
(підпис)

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	8
Програма	
<i>Змістовий модуль I. Загальні основи музичної педагогіки: історія, теорія, методологія, концептуальні підходи.....</i>	10
<i>Змістовий модуль II. Теоретичні основи музичної освіти і навчання.....</i>	14
<i>Змістовий модуль III. Організаційно-методичні аспекти музичного навчання і виховання.....</i>	19
<i>Змістовий модуль IV. Музично-педагогічна діяльність учителя музики.....</i>	25
III. Плани семінарських занять.....	30
IV. Теми для індивідуальних занять.....	34
V. Завдання для самостійної роботи.....	36
VI. Навчально-методична карта дисципліни.....	40
VII. Карта самостійної роботи студента.....	43
VIII. Індивідуальна науково-дослідна робота (навчальний проект).....	46
IX. Розрахунок рейтингових балів за видами поточного контролю.....	49
X. Методи навчання.....	53
XI. Методичне забезпечення курсу.....	54
XII. Орієнтовна тематика курсових робіт.....	54
XIII. Рекомендована література:	
Основна.....	56
Додаткова.....	56

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курс «Музична педагогіка» є однією з центральних профілюючих дисциплін, яка спрямована на становлення професійної діяльності майбутнього вчителя музики, передбачає оволодіння теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для роботи в якості вчителя музики у різних закладах музичної освіти.

Мета курсу: підготовка вчителя музики відповідно до рівня і тенденцій розвитку сучасної науки, вивчення теоретичних засад музичного навчання та виховання, осмислення практичного досвіду, ознайомлення з різноманітними формами і методами музичної роботи з дітьми. Основа навчальної дисципліни — новітні дослідження музичної педагогіки та суміжних наук. Матеріал тісно пов'язаний з іншими спеціальними дисциплінами навчального плану. Положення методики висвітлюється на основі різноманітних програм з музичного виховання для дітей. Теоретичні знання підкріплюються конкретними прикладами з практики ознайомлення студентів з роботою вчителя музики в закладах музичної освіти. При проведенні занять більшу увагу привертає огляд спеціальної педагогічної і методичної літератури.

Завдання курсу:

- розкрити сутність педагогіки мистецтва, сформулювати систему основних знань про музичне мистецтво;
- засвоїти зміст програми у межах цілісного музично-педагогічного процесу;
- реалізувати ідею загального інтелектуального та морального розвитку особистості;
- сформувати основи гуманістичної культури особистості студентів;
- враховувати мету розвитку особистості дитини у контексті гуманітаризації освіти;
- оволодіти основами теорії і методики музично-естетичного виховання, реалізуючи принципи гуманізації та естетизації у межах цілісної музично-педагогічної концепції;
- виховати основи професійного мислення студентів;
- розвинути у студентів самостійність мислення і потребу в самоосвіті і саморозвитку;
- оволодіти різноманітними видами професійно-творчої діяльності.

У результаті виконання програми студенти повинні оволодіти наступними знаннями, навичками і вміннями:

- уміти спланувати музичні заняття на основі знань організаційно-методичних особливостей навчального процесу;
- моделювати урок музики як урок мистецтва;
- добирати музично-дидактичний матеріал згідно навчально-виховних завдань уроку;

- проводити діагностичні дослідження і розвитку особистості у процесі неперервного навчання, враховуючи принцип природовідповідності;
- застосовувати гнучкі та взаємопоєднані форми навчання на всіх ланках неперервної освіти;
- набути навички створення різних моделей уроків, кожен з яких має драматургічні особливості, що впливають із специфіки його змісту;
- уміти застосовувати одну із запропонованих методик;
- використовувати основні методи та прийоми музично-естетичних робіт у різноманітних видах музичної діяльності;
- аналізувати і використовувати на практиці наукову та музично-методичну літературу;
- формувати навички художньо-творчої діяльності дітей.

Практичне проведення багатьох видів занять передбачає самостійну перевірку студентами на практиці важливості застосування різноманітних технологій. На практиці студенти оволодівають методами та прийомами музично-естетичної виховної роботи. У цьому розділі зміст освіти студентам пропонується широкий вибір: практика у школах, естетичних центрах, ліцеях, гімназіях, навчальних установах позашкільної освіти, відвідування занять досвідчених спеціалістів художньо-естетичного напрямку. Головна ідея такої підготовки - реальний органічний синтез теорії і практики, педагогічної творчості та наукових досліджень. Лише всебічна єдність теоретичного курсу методики та педагогічної практики відповідає завданням професійної підготовки.

У результаті вивчення курсу **студент має оволодіти знаннями про:**

- категоріально-понятійний апарат музичної педагогіки;
- мету, завдання, принципи і засоби організації музичної освіти;
- види музичної діяльності учнів;
- специфіку уроку музики як навчального предмета;
- сутність організаційних форм музичної освіти;
- зміст професійної компетентності вчителя музики;
- види музично-педагогічної діяльності вчителя музики;
- пріоритетні професійні якості вчителя музики.

У результаті виконання програми **студент повинен уміти:**

- планувати музичні заняття на основі знань організаційно-методичних особливостей навчального процесу;
- моделювати урок музики як урок мистецтва;
- добирати музично-дидактичний матеріал згідно навчально-виховних завдань уроку;
- проводити діагностичні дослідження розвитку особистості учня, враховуючи принцип природовідповідності;
- застосовувати організаційні форми навчання музики;
- застосовувати одну із запропонованих методик.

У результаті вивчення курсу студент формує такі **освітні і професійні компетентності**, що включають здатність до:

- набуття знань у галузі мистецтва та вміння їх мобільно застосовувати в контексті різних видів музичної діяльності;
- вивчення, узагальнення та впровадження передового музично-педагогічного досвіду;
- планування музично-педагогічного процесу та прогнозування його результату;
- аналізу і творчого переосмислення різних навчальних програм, посібників з музики, методичної літератури, авторських методик з музичного навчання та виховання школярів;
- визначення шляхів реалізації дидактичних принципів цілісного музично-педагогічного процесу, інноваційних технологій навчання та міждисциплінарної інтеграції;
- використання в музично-освітньому процесі сучасних методів та прийомів музичного навчання і виховання;
- застосування прогресивних форм організації музичного навчання і виховання учнів як на уроках музики так і в позанавчальній музично-виховній роботі;
- укладання педагогічно доцільного репертуару на кращих зразках національного та світового музичного мистецтва;
- проведення лекційно-виконавської та музично-просвітницької роботи серед учнів;
- вироблення професійних орієнтирів щодо майбутньої музично-виховної діяльності.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес навчання та виховання студентів вищого навчального закладу в умовах реформування та модернізації системи освіти в Україні, формування особистості фахівця вищої кваліфікації.

Курс	Напря́м, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>5 кредитів</i></p> <p>Змістові модулі: <i>4 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>216 годин</i></p> <p>Тижневих годин: <i>2 години</i></p>	<p>Шифр та назва галузі знань: <i>0202 «Мистецтво»</i></p> <p>Шифр та назва напряму підготовки: <i>6.020204 «Музичне мистецтво»</i></p> <p>Професійне спрямування <i>«Сольний спів»</i></p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>«Бакалавр»</i></p>	<p>Нормативна Рік підготовки: <i>3,4.</i> Семестр: <i>6,7,8.</i></p> <p>Аудиторні заняття: <i>64 год.</i> Лекції (теоретична підготовка): <i>36 год.</i> Семінарські заняття: <i>20 год.</i> Індивідуальні заняття: <i>8 год.</i> Самостійна робота: <i>72 год.</i></p> <p>Модульний контроль: <i>8 годин</i> Семестровий контроль: <i>36 год.</i> Курсовий проект: <i>36 год.</i></p> <p>Вид контролю: <i>екзамен (7-й сем.), залік (8-й сем.)</i></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Третій курс

№ п/п	Назви теоретичних Розділів	Кількість годин									
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Лабораторні	Семинарські	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Семестровий контроль	Курсовий проєкт
Змістовий модуль I. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ МУЗИЧНОЇ ПЕДАГОГІКИ: ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ, КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ											
1.1.	Музична педагогіка як галузь гуманітарного знання	8	4	2		2		4			
1.2.	Методологічні основи музичної педагогіки	8	4	2			2	4			
1.3.	Етапи розвитку західноєвропейської музичної педагогіки від зародження до кінця XIX ст.	10	4	2		2		6			
1.4.	Становлення та розвиток музичної педагогіки в Україні	8	4	2		2		4			
	Модульний контроль	2							2		
	Разом за 6-й семестр:	36	16	8		6	2	18	2		
Четвертий курс											
Змістовий модуль II. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ											
2.1.	Зміст музичного навчання та його складові	4	2	2				2			
2.2.	Провідні методичні системи масової музичної освіти дітей у XX ст.	8	4	2		2		4			
2.3.	Дидактичні принципи цілісного музично-педагогічного процесу	8	4	2		2		4			
2.4.	Методи та прийоми музичного навчання та виховання	6	2	2				4			
2.5.	Форми організації цілісного музично-педагогічного процесу	8	4	2			2	4			
	Модульний контроль	2							2		
	Разом:	36	16	10		4	2	18	2		

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин									
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Лабораторні	Семинарські	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Семестровий контроль	Курсовий проєкт
Змістовий модуль III. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ МУЗИЧНОГО НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ											
3.1.	Музична діяльність дітей	4	2	2				2			
3.2.	Особливості проведення уроків музики в загальноосвітній школі	8	4	2		2		4			
3.3.	Методика викладання музики на різних вікових етапах	8	4	2			2	4			
3.4.	Інтеграція мистецтва як основа змісту предметів художньо-естетичного циклу	8	4	2		2		4			
3.5.	Планування і педагогічна оцінка результатів музичного виховання	6	2	2				4			
	Модульний контроль	2							2		
	Семестровий контроль	36								36	
	Курсовий проєкт	36									36
	Разом:	108	16	10		4	2	18	2	36	36
	Разом за 7-й семестр:	144	32	20		8	4	36	4	36	36
Змістовий модуль IV. МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ											
4.1.	Професійна діяльність учителя музики	8	4	2			2	4			
4.2.	Особистість учителя музики та його пріоритетні професійні якості	8	4	2		2		4			
4.3.	Професійна компетентність як освітній результат підготовки учителя музики	10	4	2		2		6			
4.4.	Діагностика мистецької компетентності майбутнього вчителя музики	8	4	2		2		4			
	Модульний контроль	2							2		
	Разом за 8-й семестр:	36	16	8		6	2	18	2		
	Разом за курс навчальної дисципліни:	216	64	36		20	8	72	8	36	36

ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Загальні основи музичної педагогіки: історія, теорія, методологія, концептуальні підходи.

Тема 1.1. Музична педагогіка як галузь гуманітарного знання.

Музика як вид мистецтва і предмет виховання. Музичне мистецтво у розвитку емоційної, інтелектуальної та вольової сфер особистості. Музичне сприйняття як основа музичного виховання особистості. Музичне виховання як важливий чинник духовного, громадянського і творчого пробудження людини, як необхідна складова естетичного виховання у всебічному розвитку особистості дитини.

Музична педагогіка як складова загальної педагогіки і як окрема галузь знань, яка має свій науковий простір, об'єкт і предмет дослідження.

Музична педагогіка вивчає завдання, зміст, організацію, форми і методи музичного навчання і виховання підростаючого покоління і спрямована на пізнання закономірностей і принципів впливу музики на формування особистості дитини.

Основні категорії музичної педагогіки: музичне навчання, музичне виховання, музичний розвиток, музична освіта. Зв'язок музичної педагогіки з іншими науками (філософія, психологія, естетика, мистецтвознавство). Особливості музичної педагогіки в її гуманістичній спрямованості, посиленні комунікативних основ, «діалогічності».

Найголовніші завдання сучасної музичної педагогіки в поглибленні інноваційної спрямованості музичної освіти, в пошуку моделей музичного виховання, адекватних сьогоденній культурі і цивілізації.

Література основна: 4,6,8,10,11

Література додаткова: 1,2,12,15,21,26

Тема 1.2. Методологічні основи музичної педагогіки.

Загальне поняття методології. **Методологія** (гр. methodos – метод, logos – вчення) як вчення про науковий метод пізнання, як система самих методів, тобто основних підходів і прийомів дослідження, що застосовуються в певній науці.

Три рівні методології: філософський, загальнонауковий і частково-науковий. Методологія забезпечує наукове пізнання методами і прийомами розумової діяльності через вивірені й апробовані правила, форми, вимоги розумової і практичної діяльності, що відбивають властивості та зв'язки

реального світу.

Наукові підходи в музичній педагогіці: системний, феноменологічний, синергетичний, герменевтичний.

Методологічні принципи музичної педагогіки: особистісний, діяльнісний, полісуб'єктний, культурологічний, етнопедагогічний, антропологічний.

Загальні методи наукового педагогічного дослідження в музичній педагогіці: емпіричні методи педагогічного дослідження (спостереження, опитування, тестування, рейтинг, педагогічний експеримент), методи теоретичного дослідження (вивчення наукової літератури, аналіз, синтез, класифікація, порівняння, моделювання, узагальнення та ін.), математичні методи (реєстрація, ранжування, шкалування, математичний аналіз).

Важливість методологічної культури сучасних фахівців сфери науки і освіти в умовах найскладніших трансформацій сучасного суспільства, непередбачених змін, приголомшуючих відкриттів і глобальних суперечностей.

Література основна: 1,4,6,8,11

Література додаткова: 1,2,12,14,15

Тема 1.3. Етапи розвитку західноєвропейської музичної педагогіки від зародження до кінця XIX століття.

Музично-естетичне виховання періоду античності: триєдність «мусичних мистецтв»(танець, поезія, музика) і розвиток людини. Музика в контексті естетико-педагогічної думки Давньої Греції. Видатні давньогрецькі мислителі (Піфагор, Сократ, Платон, Аристотель) про магічну силу впливу музики, її здатності пробуджувати прагнення до кращого, про необхідність використання музичного мистецтва як предмета виховання.

Релігійні ідеали і середньовічна культура. Домінування церкви у всіх сферах культурного життя. Музичний символ середньовіччя – унісонний хоровий спів. Діяльність реформатора музичної освіти Середньовіччя Гвідо д'Ареццо.

Всебічно гармонійно розвинута і освічена людина як ідеал «універсального митця» у період Ренесансу. Розквіт мистецтв, поява нових жанрів (мотет, мадригал, балада, опера тощо). Діяльність співацьких шкіл при католицьких храмах (метризи), поява «консерваторій» як сирітських притулків для музично обдарованих дітей.

Ідеал ділової освіченої людини та роль естетичного виховання за доби Просвітництва. Естетичні погляди філософів-просвітителів (І.Кант, Г.Гегель, Ф.Шиллер).

Музика та мистецтво у педагогічних теоріях XVIII-XIX ст.

Демократизація музичного виховання з появою цифрового нотопису. Цифрова система навчання музики, започаткована французьким вчителем музики і математики П.Галеном. Цифрова методика хорового співу Е.Шеве. Трагування музики як суттєвого предмета «серйозної школи». Значення мистецтва у всебічному і гармонійному розвитку дітей.

Діяльність швейцарського педагога І. Песталоцці та англійського педагога Дж. Кервена. Значення методу Тонік Соль-фа навчання музики як першої систематичної школи хорового співу.

Література основна: 5,6,8,10,11

Література додаткова: 3,11,12,21,

Тема 1.4. Становлення та розвиток музичної педагогіки в Україні.

Періодизація розвитку педагогічної освіти в Україні згідно концепції О.Сухомлинської:

I період – **Київська Русь**. Освіта візантійсько-слов'янського характеру як відображення релігійно-міфологічної картини світу східних слов'ян. Доступність освіти. Церковний хоровий спів як основна форма музичного навчання.

II період – **Слов'янське Відродження**. Музичне навчання в церковно-приходських, латинських, протестантських школах. Острозька протестантська школа – осередок українського просвітництва. Братський рух та вивчення музики в братських школах.

III період – **Українське бароко**. Творчий характер музичної освіти в Києво-Могилянській академії. Партесний і кантовий спів як найпоширеніші форми студентської творчості в Києво-Могилянській академії. «Грамадика мусикійська» М.Ділецького. Музичне виховання в просвітницькій діяльності Г.Сковороди. Особливості музичного виховання в козацьких школах. Музичне виховання в Петербурзьких співацьких капелах. Найвідоміші вихованці з України школи Придворної капели: Д.Бортнянський, Г.Сковорода, Г.Головня, М.Березовський та ін.

IV період – **Народний етап**. Народна музика – головний чинник становлення композиторської школи та національної системи музичної освіти. Становлення вітчизняної фольклористики. Новаторська музично-педагогічна діяльність українських композиторів (І.Воробкевича, Ф.Колесси, М.Леонтовича, М.Лисенко, С.Людкевича, Я.Степового, К.Стеценка та ін.)

V період – **Становлення національної системи освіти**. Уроки слухання музики Б.Яворського. Музично-педагогічна діяльність В. та С. Шацьких. Музично-педагогічні пошуки Б. Асаф'єва, їх значення на становлення музичної освіти. Нове розуміння уроку музики: застосування високохудожніх творів, введення нових видів діяльності (слухання музики, рухи під музику,

дитяча творчість).

VI період – **Музично-педагогічна думка в період радянської ідеології.** 20-30-ті роки ХХ ст. – спроба побудови національної школи на основі комуністичної ідеології; 30-50-ті роки – криза національної освіти. Праця Б.Теплова «Психологія музичних здібностей». Методика музичного виховання Н.Гродзенської. Педагогічна діяльність В.Сухомлинського. Програма «Музика» для загальноосвітньої школи Д.Кабалевського.

Сучасний етап розвитку педагогічної думки в Україні почався із набуттям Україною державної незалежності (1991 р.).

Пошук нових моделей музичного навчання, адекватних сучасному стану культури і цивілізації. Діяльність вітчизняних науковців, які створювали музичну педагогіку як похідну від загальної (Г. Падалка, Л.Коваль, О.Ростовський, О.Рудницька, О.Олексюк, В.Дряпіка, О.Щолокова та ін.). Пріоритетні тенденції розвитку музичної освіти ХХІ ст.: гуманізація, фундаменталізація, національна спрямованість, перехід від інформативних до активних методів музичного навчання, створення умов для творчої самореалізації, безперервність музичної освіти, відкритість системи музичної освіти.

Література основна: 2,5,6,8,10,11

Література додаткова: 9,21,22,23,26,29

Модульна контрольна робота № 1

1. Розкрити виховну функцію музичного мистецтва.
2. Визначити ознаки двох підходів до музики як до виду мистецтва і як до предмету виховання.
3. Розкрити сутність музичної педагогіки як галузі педагогічних наук.
4. Охарактеризувати зміст понять «виховання», «навчання», «розвиток».
5. Розкрити роль музичної педагогіки в процесах взаємодії мистецтва та особистості.
6. Проаналізувати наукові підходи і принципи, що становлять методологічну основу музичної педагогіки.
7. Охарактеризувати етапи становлення західноєвропейської музичної педагогіки у різні історичні періоди розвитку суспільства.
8. Проаналізувати погляди античних філософів (Сократ, Платон, Аристотель) про морально-естетичну природу мистецтва.
9. Розкрити значення реформи Гвідо д'Арещо.
10. Розкрити важливість гуманістичних ідеалів доби Відродження у формуванні всебічно розвинутої особистості.
11. Проаналізувати думки представників німецької класичної філософії (І.Кант, Г.Гегель, Ф.Шиллер) щодо зіставлення морального й естетичного в мистецтві.

12. Розкрити значущість музичного виховання на межі XVIII-XIX століть на прикладі педагогічної діяльності Й. Песталоцці.
13. Проаналізувати, на вибір, одну з провідних методичних систем масової музичної освіти дітей у XX ст.
14. Проаналізувати періодизацію становлення та розвитку музичної педагогіки в Україні, запропонованою О. Сухомлинською.
15. Визначити концептуальну спрямованість музичної освіти Києво-Могилянської академії.
16. Розкрити практичне значення «Граматики мусикійської» М. Дилецького (1630-1690).
17. Розкрити значення новаторської музично-педагогічної діяльності українських композиторів (І. Воробкевича, Ф. Колеси, М. Леонтовича, М. Лисенко, С. Людкевича, Я. Степового, К. Стеценка та ін.).
18. Проаналізувати музично-педагогічну діяльність Б. Яворського, Б. Асаф'єва, В. та С. Шацьких та ін. на початку XX століття.
19. Охарактеризувати сучасні тенденції розвитку культури, освіти, музичного мистецтва.
20. Розкрити педагогічну спрямованість сучасної музичної освіти.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Теоретичні основи музичної освіти і навчання

Тема 2.1. Зміст музичного навчання та його складові.

Структурний аналіз змісту музичної освіти: вивчення різних пластів музичної культури (фольклор, духовна музика, класика, сучасна музика); пізнання та розуміння інтонаційної, жанрово-стильової природи музики; вивчення основних засобів музичної виразності (мелодія, гармонія, тощо); діяльнісне засвоєння музичного мистецтва через хорове та інструментальне виконавство, композицію та імпровізацію, пластичне інтонування та музичний рух.

Складові музичного навчання (Е. Абдуллін): досвід емоційно-морального сприйняття музики; музичні знання; музичні уміння та навички. Зміст сучасної музичної освіти як виховання педагогічної системи музичних знань, навичок та умінь в єдності з досвідом музично-творчої діяльності.

Музичні знання як основа цілеспрямованої дії, способи музично-пізнавальної діяльності учня, розвиток самостійного мислення та оцінки. Музичні вміння як можливість успішного усвідомлення дій на основі набутих знань. Автоматизована частина дій (навички). Музичні вміння як загальні (стосовно всіх видів музичної діяльності) і як спеціальні (характерні для конкретного виду музичної діяльності). Роль знань у формуванні музичної

культури особистості. Музична грамота як сукупність знань про особливості музичного мистецтва, засоби музичної виразності, зміст і побудову музичних творів; про творчість композиторів і виконавців, нотний запис і музичну термінологію тощо.

Правила музичного навчання. Місце нотної грамоти у музичному навчанні і вихованні дітей. Аналіз шкільних програм із музики у контексті музичних знань і умінь.

Література основна: 1,3,4,6,9,10,11

Література додаткова: 1,2,12,14,15,18

Тема 2.2. Провідні методичні системи масової музичної освіти дітей у ХХ столітті.

Педагогічна система музично-ритмічного виховання швейцарського педагога Е. Жак-Далькроза (1865-1950). Пластична імпровізація (індивідуальна і колективна) як провідний метод творчого розвитку учнів, створення рухових художніх образів під музику. Значення педагогічної системи Е. Жак-Далькроза для розвитку ідей інтеграції у галузі мистецької освіти.

Вальдорфська педагогіка як система художньо-естетичного виховання учнів, саморозвитку їхньої індивідуальності за умови партнерства з учителем. Німецький філософ Рудольф Штайнер (1861-1925) про чотири сфери цивілізації: пізнання, мистецтво, релігію і моральність. Евритмія як навчальний предмет – оригінальна інновація Р.Штайнера. Характерні риси методики музично-ритмічного виховання у Вальдорфських школах: перенесення акцентів із зовнішнього на внутрішнє, особистісно значуще, що сприяє розвитку душевно-духовних процесів у формуванні особистості.

Педагогічна концепція угорського композитора і педагога Золтана Кодая: спів, народна пісня, релятивна сольмізація, виховання ладового чуття. Народна музика як основа музичної культури нації та музичного виховання в школі. «Збірка пісень для школи» З.Кодая (1943 р.) – угорські народні пісні, на прикладі яких діти повинні засвоювати музичну мову. Гра як основна форма музичного розвитку дітей. Релятивна сольмізація у розвитку ладового відчуття, слуху, правильного інтонування.

Педагогічна система австро-німецького композитора і педагога Карла Орфа (1895-1982): музичний фольклор, синтез музики – руху – слова, музичний інструментарій, імпровізація. Елементарне дитяче музикування як основа розвитку дитячої музичної творчості. Інструментарій К. Орфа. Творче застосування «Шульверку» в музичному вихованні різних країн світу.

Болгарський метод «Столбіца» Бориса Трічкова (1881-1944): гама – зображення – метод. Метод “Столбіца” та його складові: спів на слух,

ритмічне виховання способом відбивання ритму, самостійне сольфеджування, розширення меж “практики” слухового співу.

Значення провідних методичних систем масового музичного виховання дітей у ХХ ст. та їх широке практичне застосування у різних країнах світу.

Література основна: 5,6,8,10,11

Література додаткова: 3,8,9,12,30

Тема 2.3. Дидактичні принципи цілісного музично-педагогічного процесу.

Принципи навчання (від лат. Principium – початок, основа) як вихідні положення, які визначаються цілями та завданнями навчання і визначають форми і методи навчання. Видатні музиканти-педагоги (Б. Асаф’єв, Н. Гродзенська, В. та С. Шацьких, Д. Кабалевський, Г. Ципін, Е. Абдуллін та ін.) про принципи музичної освіти.

Сучасні дидактичні принципи музичного навчання: принципи систематичного та послідовного навчання; принцип цілісності знань; принцип доступності навчання; принцип наочності навчання; принцип індивідуального підходу; принцип активності; принцип єдності виховання, освіти і розвитку; принцип зв’язку з життям. Дидактичні принципи взаємозалежні і взаємозумовлені та утворюють систему вихідних дидактичних вимог, які забезпечують необхідну ефективність навчання.

Досягнення оптимального результату в музичному розвитку учнів за умов творчого застосування дидактичних принципів і гнучких методів навчання.

Найхарактерніші ознаки сучасної музичної педагогіки: глибока повага до дитини; врахування вікових особливостей розвитку дітей; прагнення пов’язати школу із життям; створення ситуації успіху та розвитку на уроці; діалогічність процесу навчання; підкреслювання виховних аспектів викладання музики в дусі сучасного гуманізму тощо.

Література основна: 1,6,8,10,11

Література додаткова: 1,2,12,14,15,21

Тема 2.4. Методи та прийоми музичного навчання та виховання дітей.

Методи (у перекладі з грецьк. – спосіб дослідження) як наукова категорія – спосіб досягнення мети, певним чином упорядкована діяльність.

Методи навчання – засоби взаємопов’язаної діяльності вчителя і учня, спрямованої на вирішення завдань навчання, виховання і розвитку.

Методи виховання формують загальну музичну культуру особистості,

здатність розуміти і глибоко переживати художні образи мистецтва, ціннісне ставлення до буття.

Класифікація педагогічних методів у музичній педагогіці. Скерованість їх на моделювання художньо-творчих процесів на музичних заняттях. Особлива роль проблемно-пошукового методу. Методи прямого і опосередкованого педагогічного впливу. Активізація розумової діяльності, творчого, самостійного прояву з використанням методів виховання і навчання. Методи спонукання до співпереживання, емоційної чутливості, прекрасного у процесі формування естетичного сприйняття. Методи, спрямовані на вдосконалення культури, пошукових ситуацій, що стимулюють до творчих і практичних дій. Методи виховання та їх спрямованість на розвиток емоційно-ціннісного ставлення до музики, розвиток художньо-пізнавальних можливостей. Зв'язок методів навчання із змістом занять. Вікові та індивідуальні особливості музичного вияву дітей на уроці музики.

Взаємозв'язок педагогічних методів. Варіативність прийомів, що стимулюють інтерес дітей до музичної діяльності. Вибір методів і прийомів. Етапи роботи над музичним твором. Необхідність застосування методів стимулювання музичної діяльності. Диференційність застосування і творчий підхід вчителя у виборі та реалізації методів музичного навчання та виховання. Характеристика прийомів музичного виховання залежно від видів музичної діяльності, типів навчальних завдань, віку, етапів роботи.

Гра та її виховне значення. Методика ігрового моделювання. Застосування музично-дидактичних ігор і посібників для розвитку музичних можливостей, заглиблення засобів музичної виразності у різних видах музичної діяльності. Гра як основа дитячої творчості.

Література основна: 1,4,6,8,10,11

Література додаткова: 1,2,5,14,15,18,21

Тема 2.5. Форми організації цілісного музично-педагогічного процесу.

Цілісний музично-педагогічний процес, його основні принципи, відображені в різних формах уроків навчання музики, специфіка музики. Форма організації цілісного музично-педагогічного процесу. Мобільність організаційних форм навчання дітей. Залежність музичного розвитку від форм організації музичної діяльності.

Музичні заняття - основні форми навчальної діяльності дошкільників. Види музичних занять (індивідуальні, по підгрупах, фронтальні). Використання різних видів музичної та художньої діяльності у різноманітних за змістом заняттях. Типові, домінуючі, тематичні, комплексні типи занять. Варіативність їх структури.

Урок - основна форма організації цілісного педагогічного процесу в

школі. Відмінності уроку музики від уроку мистецтва. Планування музично-педагогічного процесу. Програма як необхідна вимога педагогічної діяльності вчителя. Підготовка вчителя до уроку, її основні етапи. Навчально-виховні процеси, конкретизація змісту, вибір методів навчання, музичного матеріалу в залежності від реальних можливостей віку. Врахування у роботі вчителя психологічних особливостей дітей, їх музичного розвитку, рівня підготовки. Особлива емоційна атмосфера уроку. Активізація пізнавальної активності - одне із важливих завдань шкільного навчання. Індивідуальний підхід до учнів. Ідейно-емоційна сила впливу музики на внутрішній світ учнів. Використання спеціального обладнання. Основне завдання уроку музики — пробудити і розвинути у дитини вміння сприймати і цінувати красу музики, мистецтва. Комплексний підхід, підпорядкування всіх елементів уроку його темі. Забезпечення єдиного напрямку всіх видів музичної діяльності. Реалізація дидактичних завдань: освітніх, виховних, розвиваючих. Творча спрямованість діяльності вчителя.

Психологічна, технічна, інтелектуальна, професійна й емоційна підготовка вчителя до уроку мистецтва. Акторське мистецтво вчителя. Органічне "проживання" педагогом художнього образу. Вміння бути виразним. Фронтальна, групова та індивідуальна робота вчителя з учнями. Форми класної та позакласної роботи в одному уроці.

Структура музичних уроків, методи їх проведення, дидактичні цілі що зумовлює їх типи: урок інформування нових знань, закріплення знань, урок закріплення вмінь і навичок, узагальнені і комбіновані уроки.

Типологія уроків музичного мистецтва як уроку накопичення і використання духовного досвіду, апробування власних потенційних умінь. Драматургія уроку музики. Моделювання музичного заняття: урок-передача, урок-салон, урок-прес-конференція, урок-дослідження, урок-кросворд. Будова уроків співтворчості.

Оцінка праці. Іспит - одна із важливих вимог успішності занять. Домашнє завдання на уроках музики. Реалізація принципу цілісності уроку при використанні різноманітних форм і видів діяльності.

Форми навчально-виховного процесу. Музика у повсякденному житті дошкільників, що об'єднує різні види музичної діяльності. Різні форми організації музичного виховання дошкільників: ігри, розваги, свята. Додаткові форми організації музично-педагогічного процесу школярів. Позакласна і позашкільна форма музичного виховання. Характеристика, мета, організація, зміст позакласних музичних занять.

Співвідношення колективної, групової та індивідуальної діяльності на різних етапах навчання. Активно-емоційні та пасивно-споглядальні форми роботи. Масові та гурткові види позакласної роботи, скеровані на формування музичних смаків та уподобань дітей, розвиток художньої уяви, творчих здібностей.

Література основна: 3,6,8,9,10,11

Література додаткова: 1,2,12,14,15,17

Модульна контрольна робота № 2

1. Розкрити сутність змісту музичного навчання та виховання.
2. Охарактеризувати складові музичного навчання.
3. Визначити сучасні дидактичні принципи музичного навчання.
4. Визначити взаємозв'язок і взаємозалежність принципів музичного навчання.
5. Розкрити сутність методів музичного навчання.
6. Охарактеризувати функції методів музичного навчання.
7. Розкрити сутність проблемно-пошукового методу навчання.
8. Проаналізувати на вибір один із методів музичного навчання.
9. Розкрити значення праці Б.М.Теплова «Психологія музичних здібностей».
10. Визначити роль слухання музики в музичному вихованні дітей.
11. Обґрунтуйте стадії сприймання музики під час слухання.
12. Перерахуйте види співу та дайте їм характеристику.
13. Охарактеризуйте музично-ритмічні рухи як засіб музичного розвитку школярів.
14. Розкрити значення гри як основи дитячої творчості.
15. Визначити критерії, за якими класифікуються форми організації навчального процесу.
16. Розкрити значення уроку музики як основної форми шкільного музичного навчання і виховання.
17. Визначити основні принципи уроку музики.
18. Проаналізувати форми організації позакласних музичних занять.
19. Розкрити форми організації музичних занять в системі спеціалізованої позашкільної освіти.
20. Проаналізувати, на вибір, одну із систем музичної освіти дітей у ХХ ст. (К. Орфа, З. Кодая, Б. Трічкова, Д. Кабалевського, Вальдорфська педагогіка та ін.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІІ

Організаційно-методичні аспекти музичного навчання та виховання

Тема 3.1. Музична діяльність дітей.

Вплив різних видів діяльності на цілісний розвиток дитини. Психолого-

педагогічне дослідження проблем музичного розвитку дитини. Діяльність як активний процес оволодіння суспільним досвідом, досягненнями культури. Скерованість музичної діяльності на емоційно-ціннісне ставлення до музики. Розвиток художньо-пізнавальних можливостей. Пізнання мистецтва через різні види музичної діяльності: сприйняття, виконавство, творчість, музично-освітня діяльність. Особливості музичної діяльності та їх роль у розвитку музичних здібностей дітей. Взаємозамінність і взаємонасичення різних видів музичної діяльності в результаті втілення творчого завдання, поставленого перед дитиною. Загальна характеристика основних форм музичної діяльності. Специфіка, порівняння і співвідношення видів музичної діяльності.

Музичне сприйняття як основа формування музичної культури, емоційного переживання змісту музики. Різні стадії сприйняття музики. Порівняння видів музичної діяльності дорослих і дітей. Триєдність процесів створення музики композитором (відтворення), виконавцем і сприйняття слухачем (Б. Асаф'єв). Триєдність діяльності слухача, виконавця і композитора у музичній діяльності учнів. Музикознавство і музикальна педагогіка. Специфіка видів музичної діяльності дітей порівняно з дорослою.

Сприйняття музики і музичне сприйняття, його компоненти. Пізнання музичного мистецтва через емоційне сприйняття і осмислення емоційно-образного змісту музики. Діяльність учня-слухача. Зв'язок сприйняття музики з тезаурусом людини на різних етапах її життєвого шляху. Осмислення зміни інтонації - важлива умова для повноцінного сприйняття музики. Сприйняття мистецтва у процесі руху від "поверхні" до розуміння як шлях цілісного сприйняття музики. Особливості сприйняття, що проявляються у різних вікових періодах, збагачення тезаурусу дітей. Основні етапи засвоєння музичних творів. Слухання музики як вид навчальної музичної діяльності.

Репертуар як основний фактор музичного виховання. Принципи добору репертуару: народна пісня, вітчизняна та зарубіжна класика, сучасна музика, авторська пісня. Виконавський і методичний аналіз.

Необхідність формування у дитини навичок і вмінь виконавчої діяльності. Діяльність учня-виконавця. Значення співу у музично-виконавчій діяльності. Дитячий голос і особливості його розвитку. Хоровий спів як вид виконавчого мистецтва. Характеристика співочих вокально-хорових навичок. Робота з досягнення кантиленного звучання дитячого голосу.

Гра на музичних інструментах як один із видів діяльності музичного виконання. Формування навичок елементарного музикування.

Музично-ритмічні рухи як засіб розвитку емоційної реакції на музичні образи. Набуття навичок пластичного руху (диригентського, танцювального, спортивного). Основні види пластичного інтонування.

Дитяча музична творчість (твір, імпровізація) як один з видів музичної діяльності. Взаємозв'язок і взаємозалежність навчання і творчості дітей. Прояв дитячого музичного відтворення у різних видах музичної діяльності.

Діяльність учня-композитора. Характеристика творчого процесу. Види музичної творчості. Шляхи формування, виховання і розвитку здібностей дітей до музичного творчості. Опора у вихованні і навчанні на творче музикування. Музично-освітня діяльність дітей.

Література основна: 3,4,6,9,10,11

Література додаткова: 1,2,5,9,14,15,26

Тема 3.2. Особливості проведення уроків музики у загальноосвітній школі.

Урок музики як основна форма шкільного музичного навчання і виховання. Вплив специфіки музичного мистецтва на особливості проведення шкільного уроку музики. Урок музики як шкільний предмет і як урок мистецтва (єдність емоційного і свідомого, художнього і технічного, постійна зміна видів діяльності тощо).

Урок музики – це комплекс різних видів музичної діяльності дітей (співи, слухання музики, музично-ритмічні рухи, музично-освітня діяльність, гра на музичних інструментах тощо).

Основні принципи уроку музики: цілеспрямований педагогічний вплив; компетентність вчителя при формуванні необхідних знань, вмінь та навичок; емоційно-образна атмосфера проведення.

Цілісність уроку музики, звільненість від схеми, штампів. Творчий підхід до вибору шляхів, засобів і методів музичного навчання.

Підготовка уроку музики. План і конспект уроку музики, їх спільні складові: 1) тема уроку (за програмою); 2) мета уроку (яких результатів слід досягти зі співу, нотної грамоти, при слуханні музичних творів тощо).

Типи уроків музики: за формою (урок введення в тему, урок заглиблення в тему, урок узагальнення теми) та за змістом (типові, домінантні, тематичні, комплексні).

Драматургія уроку музики, його кульмінаційні моменти. Співвідношення ігрових і навчальних форм діяльності учнів на уроці. Учитель музики як режисер уроку. Професійні вимоги до вчителя музики у сучасній школі.

Проблема створення умов для творчої активності для кожного учня. Музична творчість як засіб активізації фантазії учнів, спонукання до самостійної інтерпретації творів, поглиблення сприймання музики.

Визначення основних критеріїв оцінки якості та ефективності уроку музики. Відповідність уроку означеним критеріям як свідчення високої педагогічної майстерності вчителя музики.

Література основна: 3,6,9,10,11

Література додаткова: 1,2,12,14,15,18,21

Тема 3.3. Методика викладання музики на різних вікових етапах.

Форми та види музичних занять дітей дошкільного віку. Методика музичної освіти в початковій школі.

Вікова характеристика молодших школярів у контексті їх готовності до музичного навчання і виховання. Психофізіологічні особливості молодших школярів. Роль гри у навчальній діяльності дітей. Залежність відмінностей у музичному розвитку дітей від їх індивідуальних особливостей: досвід спілкування з музикою, музичні здібності, співацький діапазон, стан сформованості голосового апарату тощо.

Індивідуальні особливості підлітків. Формування і розвиток особистості старшокласників. Вікова характеристика молодших (5-6 класи) і старших (7-8 класи) підлітків. Фізіологічні зміни в організмі. Відмінності між художніми інтересами дівчаток і хлопчиків. Ставлення дітей до уроків музики. Зміна мотивації навчання, потреба у самовихованні. Статеве дозрівання учнів і пов'язані з цим проблеми музичного навчання і виховання. Мутація, співацький режим, охорона голосу підлітка.

Суттєва відмінність методики музичного навчання і виховання учнів-підлітків від методики роботи у початковій школі. Особливості програм з музики для початкової школи (1-4 класи) та для основної школи (5-8 класи).

Завдання, основні методичні положення, навчальні теми, музичні матеріали. Виявлення показників. Характеристика фахових навчальних посібників. Розвиток особистості у процесі художньої діяльності. Висвітлення і аналіз музичного репертуару. Аналіз структури і змісту діючих навчальних посібників.

Література основна: 4,6,8,9,10,11

Література додаткова: 1,2,9,14,15,18,23

Тема 3.4. Інтеграція мистецтв як основа змісту предметів художньо-естетичного циклу.

Міжпредметні зв'язки та їх функції. Класифікація, види і об'єм їх застосування. Відтворення міжпредметних зв'язків у музиці як один із шляхів підвищення ефективності навчання. Інтеграція предметів гуманітарно-естетичного циклу як принцип діалогу культур.

Програма Л. Масол Особливості мови кожного мистецтва. Комплексний вплив мистецтва на розвиток естетичної культури учнів. Особливості музики, літератури й живопису як видів мистецтва. Доцільність використання художніх творів різних видів мистецтва на уроках музики. Художня домінанта, яка визначає цю педагогічну доцільність. Різноманітні типи занять.

Основні естетичні категорії у межах вікових можливостей дітей. Казка у музиці.

Початковий освітній курс з духовної музики, як залучення дитини до нового важливого пласту української музичної культури. Принцип паралельності між духовною музикою і українською музичною класикою. Культурологічний підхід як основний принцип навчання. Комплексне введення духовної музики у єдності з релігійним мистецтвом і українською історією. Мета, завдання, специфіка курсу. Взаємозв'язок між церковною музикою і українським народним мистецтвом. Залучення учнів до духовної музики. Підсилююча роль фольклору і духовної музики у змісті освіти.

Вплив народної музики на формування музичної культури дитини. Вивчення фольклору в системі предметів музично-естетичного циклу. Фольклор як засіб музичного виховання. Народні пісні, танці, ігри, прислів'я, приказки - великий запас художнього мистецтва народу. Навчання дітей рідної музичної мови. Зміст, форми і методи виховання дітей у роботі з народним мистецтвом. Синкретичність українського музичного фольклору. Природа у системі естетичного виховання. Сприйняття дітьми краси рідного пейзажу. Картини природи в музиці. Можливості природи як фактору музично-естетичного виховання. Природа - невичерпне джерело духовного збагачення людини. Орнітомузикознавство. Шляхи і форми музичного виховання учнів засобами природи.

Література основна: 5,6,8,10,11

Література додаткова: 2,12,16,21,29

Тема 3.5. Планування і педагогічна оцінка результатів музичного виховання.

Планування роботи вчителя музики як важлива умова цілеспрямованої організації уроків позакласної роботи. Методичний розум як основа творчого планування, в якому відображено сприйняття учителем музичних творів, уявлення про рівень розвитку учнів, розуміння мети музичного виховання. Різні прийоми планування. Застосування карток. Планування позакласних занять та різноманітних заходів (свят, дискотек, олімпіад, діяльність гуртків).

Педагогічна оцінка як важливий засіб музичного навчання і виховання школярів. Головне призначення оцінки – викликати у дітей прагнення пізнати музику, стимулювати зацікавлене ставлення до музичних занять, тактовно вказати на недоліки у музичній діяльності.

Основні функції перевірки і оцінки навчальних досягнень учнів: освітня, виховна, розвивальна, стимулюючо-мотиваційна, управлінська. Проблема складності оцінювання результатів музичного виховання. Принципова відмінність між оцінкою колективних форм занять музикою та оцінкою

індивідуальних особливостей кожного учня окремо. Оцінювання дітей за кінцевим результатом засвоєння теми чверті, півріччя. Види контролю: поточний, підсумковий, колективний.

Критерії оцінки розвитку музичної культури дітей, їх музичних здібностей, виконавської діяльності, музичного сприймання: інтерес до музики і безпосередній відгук на неї; висловлювання дітей про прослуханий музичний твір; уміння користуватись набутими знаннями і виконавськими навичками; грамотність співу тощо. Чотири рівні оцінювання: початковий, середній, достатній, високий (програма «Музика» Р. Марченко, О. Ростовський, Л. Хлебнікова).

Специфіка оцінювання навчальних досягнень учнів дитячих музичних шкіл. Сучасна програма підготовки у музичних школах, її основні завдання: загально естетичний розвиток дітей та професійна підготовка виконавців початкової ланки. Диференційований підхід до роботи з учнями та різний підхід до оцінки. Поняття «індивідуальна оцінка». Специфіка конкретної оцінки музиканта-виконавця.

Література основна: 3,4,6,9,10,11

Література додаткова: 1,2,12,14,15,17,21

Модульна контрольна робота № 3

1. Визначте основні форми музичної діяльності дітей.
2. Обґрунтуйте стадії сприйняття музики під час її слухання.
3. Охарактеризуйте виконавчо-творчу форму музичної діяльності дітей.
4. Перерахуйте види співу та дайте їм характеристику.
5. Визначте роль музично-пізнавальної та суспільно-корисної діяльності у збагаченні музичної обізнаності дітей.
6. Дайте загальну характеристику уроку музики в загальноосвітній школі.
7. Проаналізуйте різні види музичної діяльності під час уроків музики в школі.
8. Складіть план розучування пісні на уроці музики в школі.
9. Визначте, завдяки єдності яких складових елементів досягається цілісність уроку музики.
10. Дайте загальну характеристику навчальної програми «Музика» (О. Ростовський, Л. Хлебнікова, Р.Марченко) для середньої загальноосвітньої школи.
11. Обґрунтуйте роль психологічних і вікових факторів у контексті готовності дітей до музичного навчання і виховання.
12. Визначте об'єм музичних знань учнів у класах: початкової школи та основної школи.

13. Розкрийте суттєву відмінність методики музичного навчання і виховання у початковій школі (1-4 класи) від методики роботи в основній школі (5-8 класи).
14. Проаналізуйте думки видатного педагога ХХ ст. В. Сухомлинського щодо естетичного виховання дітей засобами музичного мистецтва.
15. Розкрийте сутність міжпредметних зв'язків як важливого фактору оптимізації навчання, підвищення його результативності.
16. Обґрунтуйте сутність понять «інтеграція» і «диференціація», їх спільні та відмінні риси.
17. Проаналізуйте програму «Мистецтво» (Л. Масол) для початкової і основної школи у контексті поліхудожнього виховання учнів у процесі інтегрованого навчання.
18. Розкрийте методичні основи планування уроку музики.
19. Охарактеризуйте основні функції оцінки навчальних досягнень учнів.
20. Проаналізуйте критерії оцінки концертних виступів та результатів навчання учня.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІV

Музично-педагогічна діяльність учителя музики

Тема 4.1. Професійна діяльність учителя музики.

Професійна діяльність учителя музики як поєднання педагогічної, виконавської, дослідницької та інших видів діяльності, які синтезовані у загально-професійних та спеціальних музичних здібностях, знаннях та вміннях.

Види професійної діяльності учителя музики:

1. Конструктивна діяльність як проектування художньо-творчого та художньо-педагогічного процесу (підготовка репертуару; аналіз та інтерпретація музичних творів; ефективне застосування та поєднання різних методів навчання; особистісна адаптація обраної вчителем навчальної програми; планування можливих уроків музики, позакласних форм і видів музичних занять).
2. Комунікативно-організаторська діяльність як формування професійно значущих якостей викладача (організованість, ініціативність, відповідальність, тощо), пов'язаних з його здатністю до самоорганізації, саморегуляції дій. Світогляд, ідеали, смаки, ціннісні орієнтації вчителя музики як регулятори його організаторської діяльності. Комунікативна діяльність учителя музики як вміння встановлювати взаємовідносини з колективом; співпрацювати з дітьми, батьками, колегами; здатність до емпатії, до розуміння сенсу художньо-творчої та художньо-педагогічної

діяльності. Педагогічні умови ефективності комунікативно-організаторської діяльності.

3. Дослідницька діяльність учителя музики як сформованість його дослідницької культури, готовність вивчати віддалені результати дослідницьких проєктів; потреба в здійсненні педагогічного експерименту; створення власних дослідницьких проєктів шляхом застосування нових методичних прийомів та систем; підвищення його професійного рівня, творчого потенціалу і розвитку особистості в цілому.
4. Музично-виконавська діяльність учителя музики як розвиток художницьких можливостей особистості (творчої уяви інтуїції, техніки натхнення, художньо-медитативного зосередження); прагнення захопити дітей музикою на основі власного музикування; залучення учнів у спільну виконавську діяльність; пробудження творчих здібностей дітей, їх уяви, асоціативного мислення тощо.
5. Гуманістична спрямованість діяльності вчителя музики як ставлення до дитини як до найвищої цінності, визнання її права на свободу і щастя, вільний розвиток здібностей. Видатні педагоги (Я. Коменський, Г. Сковорода, А. Дістервег, К. Ушинський, В. Сухомлинський та ін.) про гуманістичний смисл педагогічної діяльності. Гуманістичне мислення як узагальнена система поглядів сучасного вчителя.

Література основна: 2,5,6,8,10,11

Література додаткова: 1,2,10,12,16,17,18

Тема 4.2. Особистість учителя музики та його професійні якості.

Учитель музики як сполучна ланка між музичним інструментом і дитиною; провідник високої духовної та музичної культури; зразок ставлення до мистецтва, до світу в цілому. Світоглядні переконання учителя музики у створенні та реалізації власної духовно-особистісної концепції взаємодії з музикою, дитиною, конкретною музично-педагогічною практикою; встановленні з ними діалогічних стосунків у категоріях вищих людських цінностей (О. Олексюк).

Статус учителя музики в сучасному суспільстві. Пріоритетні професійні якості учителя музики:

- Музикальність учителя музики, яка проявляється у всіх видах його педагогічної діяльності (вокальне та інструментальне виконавство, управління вокально-хоровою роботою з учнями, керування інструментальним дитячим виконавством, організація музичних спектаклів).

- Емпатійність учителя музики як здатність до співпереживання, до встановлення духовного контакту з людьми, душевність, сердечність. Методи, які обумовлюють успішний розвиток емпатійності вчителя музики: асоціативний метод; рольове ототожнення з образом музичного твору; особистісне, суб'єктивне проживання ним уроку музики.
- Професійне мислення учителя музики як єдність складових: музичного мислення; психолого-педагогічного мислення; професійно-особистісна рефлексія; музично-педагогічна інтуїція.
- Артистизм як інтегруюча якість емоційно-експресивної, художньо-інтелектуальної та художньо-організаційної сторін художньо-комунікативної діяльності. Основні методи, що сприяють розвитку артистизму у майбутнього вчителя музики: музично-комунікативний тренінг, емоційно-образний показ учителем музичного матеріалу, моделювання музично-педагогічних ситуацій тощо.
- Творчий, креативний характер музично-педагогічної діяльності учителя музики як вияв результативності його професійної діяльності у виховному, навчальному і розвивальному аспектах.
- Особистісна професійна позиція учителя музики у яскраво вираженому, зацікавленому і обґрунтованому ставленні до музично-педагогічної дійсності, до дитини, до музики, до викладання музики.

Література основна: 1,6,8,10,11

Література додаткова: 1,4,16,17,19,25

Тема 4.3. Професійна компетентність як освітній результат підготовки учителя музики.

Категорія «компетентність» як результат нового підходу до оцінки людських ресурсів, а ідея компетентнісно-орієнтованої освіти як одна з відповідей на запитання про напрями її модернізації. Визначення понять «компетенція» та «компетентність», їх відмінні ознаки. Теоретичні проблеми компетентнісного підходу до навчання у сучасних науково-педагогічних дослідженнях (С. Бондар, І. Єрмакова, О. Кононко, О. Овчарук, О. Савченко, Т. Сорочан, Л. Сохань, А. Хуторський, В. Циби та ін.).

Три групи компетентностей, що формуються у процесі загальної мистецької освіти, розроблені Л. Масол і визначені як особистісні (ОК), функціональні (ФК), соціальні (СК).

- Особистісні компетенції як загальнокультурні (ціннісно-орієнтаційні та художньо-світоглядні) та культуру творчі (етнокультурні, полікультурні, культурно-дозвіллеві).
- Функціональні компетенції як предметні (музичні, образотворчі, театральні, хореографічні тощо); міжпредметні галузеві (художньо-естетичні) та міжгалузеві (гуманітарно-естетичні); метапредметні (загально навчальні), до яких належать пізнавальні, саморегулятивні (самоосвіта, самовиховання), креативні.
- Соціальні компетенції як художньо-комунікативні та соціально-практичні, які формуються під час різних форм колективної художньо-творчої діяльності учнів.

Структурна характеристика поняття «компетентність» як визначення її якостей: інтегративний і творчий характер; висока ефективність результату; практико-орієнтовна спрямованість освіти; співвідношення критерію з ціннісно-смысловими характеристиками особистості; академічна і трудова мобільність.

Компетентність не тільки як набір компетенцій, сума знань, вмінь і навичок, а як інтегративна якість особистості, що включає мотиваційну, соціальну і поведінкову складові.

Мистецька компетентність майбутнього учителя музики як єдність знань з історії, теорії, методики викладання мистецтва; художньо-творчих умінь в галузі виконавства та досвіду практичної художньо-освітньої діяльності.

Компоненти мистецької компетентності: когнітивно-пізнавальний, емоційно-ціннісний; діяльнісно-творчий. Педагогічні умови ефективної реалізації основних положень формування мистецької компетенції майбутнього учителя музики.

Література основна: 5,6,8

Література додаткова: 7,16,17,24,25,27

Тема 4.4. Діагностика мистецької компетентності майбутнього учителя музики.

Визначення рівня сформованості того чи іншого утворення як умовної міри, що дає змогу досягнути явище і на цій підставі дати йому оцінку.

Діагностика компетентностей студентів в залежності від визначення їхньої рівневої характеристики. Інструментарій вимірювання компетентності. Індикатори компетентності: 1) складання портфоліо студентів; 2) застосування в навчальному процесі практикоорієнтованих і ситуаційних завдань; 3) обов'язковий публічний захист курсових робіт; 4) введення в практику проміжкового контролю комплексних екзаменів; 5) включення в підсумковий державний іспит інтегрованих завдань професійної

спрямованості; 6) збільшення кількості практикумів; 7) розробка тестів мінімальної компетентності; 8) використання кейс-вимірювачів у вигляді спеціальних проблемних завдань.

Компетентність студентів як більш високий рівень підготовленості, ніж відповідність вимогам ДОС (Державний освітній стандарт), так як включає не тільки знання і вміння, а й досвід діяльності, досягнення і особистісні якості студента.

Використання різних методик для діагностування мистецьких компетентностей студентів. Традиційні методики діагностування: педагогічний моніторинг, зрізовий та лонгітюдний методи, анкетування, тестування, рейтинг та ін. Проективні методики діагностування (методики структуризації, конструювання, інтерпретації, доповнення, катарсичні, вивчення експресії, вивчення продуктів творчості) як вдале доповнення традиційних методик, що дають змогу дослідити ті аспекти психічного життя особистості, які неможливо вивчити при застосуванні стандартних прийомів.

Література основна: 2,5,6,8

Література додаткова: 7,16,17,20,24,27

Модульна контрольна робота № 4

1. Дати загальну характеристику основним видам професійної діяльності учителя музики.
2. Розкрити сутність конструктивної діяльності учителя музики.
3. Визначити основні завдання комунікативно-організаторської професійної діяльності учителя музики.
4. Проаналізувати дослідницьку діяльність учителя музики.
5. Обґрунтувати особливості музично-виконавської діяльності учителя музики.
6. Охарактеризувати основні різновиди музично-виконавської діяльності учителя музики.
7. Проаналізувати думки видатних педагогів і філософів (Я. Коменський, Г. Сковорода, А. Дістервег, К. Ушинський, В. Сухомлинський) щодо гуманістичного смислу педагогічної діяльності.
8. Обґрунтувати значення статусу професії учителя музики в сучасному суспільстві.
9. Визначити пріоритетні особистісні якості учителя музики.
10. Проаналізувати професійне мислення учителя музики як поєднання мистецького та наукового аспектів мислення.
11. Визначити основні аспекти рефлексивної діяльності учителя музики.
12. Охарактеризувати інтегративні компоненти артистизму учителя музики.
13. Проаналізувати основні методи, що сприяють розвитку артистизму у

- майбутнього учителя музики.
14. Визначити основні напрями самостійної роботи учителя музики.
  15. Розкрити сутність понять «компетентність», «компетенція», «компетентний».
  16. Проаналізувати основні групи компетентностей: особистісні, функціональні та соціальні.
  17. Обґрунтувати компонентну структуру мистецької компетентності майбутнього учителя музики.
  18. Визначити професійне коло застосування мистецьких компетентностей.
  19. Проаналізувати критерії діагностики компетентностей студентів вищих мистецьких навчальних закладів.
  20. Розкрити сутність індикаторів вимірювання компетентностей студентів.
  21. Проаналізувати проєктивні методи у діагностиці мистецької компетентності майбутнього учителя музики.

III. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Загальні основи музичної педагогіки: історія, теорія, методологія, концептуальні підходи.

Семінарське заняття № 1

Тема 1.1. Музична педагогіка як галузь гуманітарного знання.

1. Розкрити сутність музичної педагогіки як галузі педагогічних наук.
2. Визначити об'єкт, предмет та категорії музичної педагогіки.
3. Проаналізувати зв'язки музичної педагогіки з іншими науками.
4. Обґрунтувати пріоритетні тенденції розвитку сучасної музичної освіти.

Література до теми 1.1.

Семінарське заняття № 2

Тема 1.3. Етапи розвитку західноєвропейської музичної педагогіки від зародження до кінця XX ст.

1. Проаналізувати погляди античних філософів (Сократ, Платон, Арістотель) про морально-естетичну природу мистецтва.
2. Розкрити значення реформи Гвідо д'Ареццо для подальшого розвитку професійної музичної освіти.

3. Обґрунтувати важливість гуманістичних ідеалів доби Відродження у формуванні всебічно розвинутої людини.
4. Проаналізувати думки представників німецької класичної філософії (І. Кант, Г. Гегель, Ф. Шиллер) щодо зіставлення морального й естетичного в мистецтві.
5. Розкрити значущість музичного виховання на межі XVIII-XIX ст. на прикладі педагогічної діяльності І. Песталоцці.

Література до теми 1.3.

Семінарське заняття № 3

Тема 1.4. Становлення та розвиток музичної освіти в Україні

1. Проаналізувати періодизацію становлення та розвитку музичної педагогіки в Україні (О. Сухомлинська).
2. Визначити концептуальну спрямованість музичної освіти Києво-Могилянської академії.
3. Розкрити практичне значення "Граматики мусикійської" М. Дилецького.
4. Проаналізувати музично-педагогічну діяльність Б. Яворського, Б. Асаф'єва, В. та С. Шацьких та ін. на початку XX ст.

Література до теми 1.4.

Змістовий модуль II. Теоретичні основи музичної освіти і навчання

Семінарське заняття № 4

Тема 2.2. Провідні методичні системи масової музичної освіти дітей у XX ст.

1. Розкрити сутність педагогічної системи музично-ритмічного виховання Е. Жак-Далькроза.
2. Проаналізувати характерні особливості Вальдорфської педагогіки.
3. Визначити спільні та відмінні риси методичних систем К. Орфа, З. Кодая та Б.Трічкова.

Література до теми 2.2.

Семінарське заняття № 5

Тема 2.5. *Форми організації цілісного музично-педагогічного процесу.*

1. Форми організації навчально-виховного музично-педагогічного процесу.
2. Співвідношення колективної, групової та індивідуальної діяльності на різних етапах навчання.
3. Структура музичних уроків, методи їх проведення.
4. Основні етапи підготовки вчителя до уроку музики.

Література до теми 2.5.

Змістовий модуль III. Організаційно-методичні аспекти музичного навчання та виховання

Семінарське заняття № 6

Тема 3.2. *Особливості проведення уроків музики в загальноосвітній школі.*

1. Дати загальну характеристику уроку музики як основної форми музичного та естетичного виховання дітей.
2. Проаналізувати різні види музичної діяльності під час уроків музики в школі.
3. Розкрити організаційно-педагогічні умови, що сприяють ефективному проведенню уроку музики в школі.

Література до теми 3.2.

Семінарське заняття № 7

Тема 3.4. *Інтеграція мистецтва як основа змісту предметів художньо-естетичного циклу.*

1. Розкрити значення міжпредметних зв'язків для розвитку педагогічної теорії та практики.
2. Скласти план уроку, в якому представлено інтеграцію мистецтва.
3. Визначити вплив фольклору на музичну культуру дитини.

4. Проаналізувати програму Л. Масол «Мистецтво» для початкової і основної школи у контексті поліхудожнього виховання учнів у процесі інтегрованого навчання.

Література до теми 3.4.

**Змістовий модуль IV. Музично-педагогічна діяльність
учителя музики**

Семінарське заняття № 8

Тема 4.2. Особистість учителя музики та його професійні якості.

1. Визначити статус учителя музики в сучасному суспільстві.
2. Розкрити пріоритетні професійні якості учителя музики.
3. Обґрунтувати професійні вимоги до вчителя музики в сучасній школі.

Література до теми 4.2.

Семінарське заняття № 9

*Тема 4.3. Професійна компетентність як освітній результат
підготовки учителя музики.*

1. Розкрити сутність понять «компетентність», «компетенція», «компетентний».
2. Проаналізувати три групи компетентностей (особистісні, функціональні, соціальні), що формуються у процесі загальної мистецької освіти.
3. Обґрунтувати компонентну структуру мистецької компетентності майбутнього вчителя музики.

Література до теми 4.3.

Семінарське заняття № 10

*Тема 4.4. Діагностика мистецької компетентності майбутнього
вчителя музики.*

1. Визначити критерії діагностики мистецької компетентності майбутнього вчителя музики.
2. Обґрунтувати індикатори вимірювання компетентності майбутнього вчителя музики.

3. Проаналізувати проєктивні методики дослідження особистості вчителя музики.
4. Опрацювати професіограму вчителя музики. Дати характеристику її змісту.

Література до теми 5.2.

IV. ТЕМИ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

1. Загальні питання музичного виховання, зміст, форми і методи.
2. Дитина як суб'єкт теорії і методики музичного виховання.
3. Сутність, завдання, система музичного виховання особистості.
4. Нерівномірність розвитку музичних здібностей.
5. Формування музичної культури у дітей.
6. Форми організації цілісного музично-педагогічного процесу.
7. Форми навчально-виховного процесу.
8. Психологічна, технічна, інтелектуальна, професійна й емоційна підготовка вчителя до уроку мистецтва.
9. Методологічні принципи музичної педагогіки.
10. Визначити методи формування музичної культури у дітей.
11. Етапи розвитку музичних здібностей у дітей.
12. Спеціальні музичні здібності, їх динамічність і розвиненість.
13. Особливості виховної діяльності вчителя музики.
14. Методика викладання музики на різних вікових етапах.
15. Форми та види музичних занять дітей дошкільного віку.
16. Методика музичної освіти в початковій школі.
17. Музична діяльність підлітків.
18. Вплив різних видів діяльності на цілісний розвиток дитини.
19. Репертуар як основний чинник музичного виховання.
20. Методичні основи планування уроку музики.
21. Музично-педагогічні концепції ХХ століття.

22. Педагогічна система музично-ритмічного виховання Е. Жак-Далькроза.
23. Методична система музично-ритмічного виховання К. Орфа.
24. Концепція художньо-естетичного виховання у Вальдорфських школах.
25. Система музичного виховання З. Кодая.
26. Болгарський метод «Столбіца» Б. Трічкова.
27. Професійна діяльність учителя музики.
28. Професійне коло застосування мистецьких компетентностей.
29. Застосування ділових ігор у навчально-виховному процесі вищих мистецьких навчальних закладах.
30. Основні форми художнього вчинку в інтерпретаційному процесі: естетичний аналіз, виконавська імпровізація та концертне виконавство.

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Питання для самостійної роботи	Кількість годин	Література	Академічний контроль	Бали
Модуль I. Загальні основи музичної педагогіки: історія, теорія, методологія, концептуальні підходи.					
Тема 1.1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити сутність музичної педагогіки як галузі гуманітарних наук. 2. Визначити зв'язки музичної педагогіки з іншими науками. 3. Охарактеризувати пріоритетні тенденції розвитку сучасної музичної освіти. 	4 год	Див. літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень, опитування	5
Тема 1.2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати наукові підходи, що становлять методологічну основу музичної педагогіки. 2. Визначити методологічні принципи музичної педагогіки. 3. Обґрунтувати методи дослідження в галузі музичної педагогіки. 	4 год	Див. літературу до теми	Контроль під час індивідуальних занять, підготовка повідомлень.	5
Тема 1.3.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити етапи становлення музично-естетичного виховання у різні історичні періоди розвитку суспільства. 2. Обґрунтувати погляди античних філософів (Сократ, Платон, Арістотель) про морально-естетичну природу мистецтва. 3. Розкрити важливість гуманістичних ідеалів доби Відродження у формуванні всебічно розвинутої особистості. 4. Проаналізувати музично-педагогічну діяльність Ж.-Ж.Руссо, Й.Песталоцці, Дж.Кьорвена. 	6 год	Див. літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень, опитування	5
Тема 1.4.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати періодизацію становлення та розвитку музичної педагогіки в Україні, запропонованою О.Сухомлинською. 2. Визначити концептуальну спрямованість музичної освіти Києво-Могилянської академії. 3. Розкрити практичне значення «Граматики мусикійської» М.Дилецького. 4. Проаналізувати музично-педагогічну діяльність Б.Яворського, Б.Асаф'єва та ін. 	4 год	Див. літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень.	5

Модуль II. Теоретичні основи музичної освіти і навчання					
Тема 2.1.	1. Розкрити сутність змісту музичного навчання та виховання. 2. Визначити складові музичного навчання. 3. Схарактеризувати основні музичні здібності та шляхи їхнього розвитку.	2 год	Див. літературу до теми	Контроль під час індивідуальних занять, підготовка повідомлень.	5
Тема 2.2.	1. Розкрити основні тенденції розвитку західноєвропейського музичного виховання у ХХ ст. 2. Проаналізувати основні положення методичних систем К.Орфа, З.Кодая, Б.Трічкова і Р.Штейнера (вальдорфська педагогіка). 3. Навести приклади використання методу імпровізації на уроках музики за системою одного з зарубіжних музикантів-педагогів	4 год	Див. літературу до теми	Підготовка повідомлень. Контроль на семінарському занятті,	5
Тема 2.3.	1. Визначити сучасні дидактичні принципи музичного навчання. 2. Проаналізувати думки видатних педагогів ХХ ст. (Б.Асаф'єв, Н.Гродзенська, В. та С. Шацькі, Д.Кабалевський) щодо основних принципів навчання музики в школі. 3. Розкрити важливість застосування принципів індивідуального підходу та активності в музичній педагогіці.	4 год	Див. літературу до теми	Контроль під час індивідуальних занять, підготовка повідомлень.	5
Тема 2.4	1. Класифікувати методи музичного навчання. 2. Проаналізувати на вибір один із методів музичного навчання. 3. Дати власне визначення методики викладання музики. 4. Розкрити сутність гри та її виховне значення.	4 год	Див. літературу до теми	Контроль під час індивідуальних занять, підготовка повідомлень.	5
Тема 2.5	1. Визначити критерії, за якими класифікуються форми організації навчального процесу. 2. Розкрити значення уроку музики як основної форми шкільного музичного навчання і виховання. 3. Проаналізувати форми організації позакласних музичних занять. 4. Схарактеризувати форми організації музичних занять в системі спеціалізованої позашкільної освіти.	4 год	Див. літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень.	5

Модуль III. Організаційно-методичні аспекти музичного навчання та виховання					
Тема 3.1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити роль музичного сприйняття в ряді форм спілкування з музикою. 2. Розкрити значення хорового співу, пластичного інтонування, елементарного музикування у розвитку музичних здібностей дітей. 3. Скласти план методичної роботи з учнями, з метою розвитку музичного сприймання на основі інтеграції різних видів музичної діяльності. 	2 год	Див. літературу до теми	Контроль під час індивідуальних занять, підготовка повідомлень.	5
Тема 3.2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дати загальну характеристику уроку музики в школі. 2. Скласти план розучування пісні на уроці музики в школі. 3. Назвати типи уроків музики. 4. Схарактеризувати урок музики як урок мистецтва. 	4 год	Див. літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень, опитування	5
Тема 3.3.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати структуру та зміст вітчизняних навчальних посібників з теорії та методики музичної освіти. 2. Обґрунтувати роль психологічних і вікових факторів щодо готовності дітей до музичного навчання і виховання. 3. Розкрити суттєву відмінність методики музичного навчання і виховання у початковій школі (1-4 класи) від методики роботи в основній школі (5-8 класи). 	4 год	Див. літературу до теми	Контроль під час індивідуальних занять, підготовка повідомлень.	5
Тема 3.4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти сценарій цілісного уроку музики, в якому представлено інтеграцію різних видів мистецтв. 2. Розкрити сутність міжпредметних зв'язків як важливого фактору оптимізації навчання музики. 3. Проаналізувати програму «Мистецтво» (Л.Масол) для початкової і основної школи у контексті поліхудожнього виховання учнів у процесі інтегрованого навчання. 	4 год	Див. літературу до теми	Підготовка повідомлень. Контроль на семінарському занятті,	5
Тема 3.5	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити методичні основи планування уроку музики. 2. Схарактеризувати основні функції оцінки навчальних досягнень учнів. 	4 год	Див. літературу до теми	Контроль під час індивідуальних занять, підготовка повідомлень.	5

	3. Проаналізувати критерії оцінки концертних виступів та результатів навчання учнів.				
Модуль IV. Музично-педагогічна діяльність учителя музики					
Тема 4.1.	1. Дати загальну характеристику основним видам професійної діяльності учителя музики. 2. Проаналізувати дослідницьку діяльність учителя музики. 3. Обґрунтувати особливості музично-виконавської діяльності учителя музики.	4 год	Див. літературу до теми	Контроль під час індивідуальних занять, підготовка повідомлень.	5
Тема 4.2.	1. Обґрунтувати значення статусу професії учителя музики в сучасному суспільстві. 2. Назвати професійно значущі особистісні якості вчителя музики. 3. Проаналізувати думки видатних педагогів і філософів (Я.Коменський, Г.Сковорода, А.Дістерверг, К.Ушинський, В.Сухомлинський) щодо гуманістичного смислу педагогічної діяльності.	4 год	Див. літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень, опитування	5
Тема 4.3.	1. Дати визначення поняттям «компетентність», «компетенція», «компетентний». 2. Обґрунтувати компонентну структуру мистецької компетентності майбутнього учителя музики. 3. Визначити педагогічні умови ефективної реалізації основних положень формування мистецької компетентності майбутнього учителя музики.	6 год	Див. літературу до теми	Підготовка повідомлень. Контроль на семінарському занятті,	5
Тема 4.4	1. Проаналізувати критерії діагностики компетентностей студентів вищих мистецьких навчальних закладів. 2. Визначити індикатори вимірювання компетентностей студентів. 3. Схарактеризувати проєктивні методи у діагностиці мистецької компетентності майбутнього учителя музики.	4 год	Див. літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень.	5

VI. Навчально-методична карта дисципліни «Музична педагогіка»

Разом: 36 год.; лекції - 8 год., семінарські заняття - 6 год., індивідуальна робота - 2 год., самостійна робота - 18 год., підсумковий контроль - 2 год.

Третій курс, VI семестр

Тиждень	I	II	III	IV
Модулі	Змістовий модуль I.			
Назва модуля	Загальні основи музичної педагогіки: історія, теорія, методологія, концептуальні підходи			
Кількість балів за модуль	92 бали			
Заняття	1.1	1.2	1.3	1.4
Теми лекцій (4 бали)	Музична педагогіка як галузь гуманітарного знання (1 б.)	Методологічні основи музичної педагогіки (1 б.)	Етапи розвитку західноєвропейської музичної педагогіки від зародження до кінця XIX ст. (1 б.)	Періодизація становлення та розвитку музичної педагогіки в Україні (1 б.)
Теми семінарських занять (33 бали)	Музична педагогіка як галузь гуманітарного знання (1+10 б.)		Етапи розвитку західноєвропейської музичної педагогіки від зародження до кінця XIX ст. (1+10 б.)	Періодизація становлення та розвитку музичної педагогіки в Україні (1+10 б.)
Самостійна робота (20 балів)	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Поточний контроль (25 балів)	Модульний контроль 25 балів			
ІНДЗ (30 балів)	30 балів			
Підсумковий контроль				

Всього – 112 балів

Навчально-методична карта дисципліни «Музична педагогіка»

Разом: 144 год.; лекції – 20 год., семінарські заняття – 8 год.; індивідуальна робота – 4 год., самостійна робота – 36 год., підсумковий контроль – 4 год., семестровий контроль – 36 год., курсовий проект – 36 год.

Четвертий курс, VII семестр

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Модулі	Змістовий модуль II					Змістовий модуль III				
Назва модуля	Теоретичні основи музичної освіти і навчання					Організаційно-методичні аспекти музичного навчання та виховання				
Кількість балів за модуль	92 бали					92 бали				
Заняття	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	3.1	3.2	3.3	3.4	3.5
Теми лекцій (10 балів)	Зміст музичного навчання та його складові (1 бал)	Провідні методичні системи масової музичної освіти дітей у XX ст. (1 б.)	Дидактичні принципи цілісного музично-педагогічного процесу (1 бал)	Методи та прийоми музичного навчання та виховання (1 бал)	Форми організації цілісного музично-педагогічного процесу (1 бал)	Музична діяльність дітей (1 бал)	Особливості проведення уроків музики в школі (1 бал)	Методика викладання музики на різних вікових етапах (1 бал)	Інтеграція мистецтва як основа змісту предметів художньо-естетичного циклу (1 бал)	Планування і педагогічна оцінка результатів музичного виховання (1 бал)
Теми семінарських занять (44 бали)		Провідні методичні системи масової музичної освіти дітей у XX ст. (1+10 б.)			Форми організації цілісного музично-педагогічного процесу (1+10 балів)		Особливості проведення уроків музики в школі (1+10 балів)		Інтеграція мистецтва як основа змісту предметів художньо-естетичного циклу (1+10 балів)	
Самостійна робота (50 балів)	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Поточний контроль (50 балів)	Проміжний модульний контроль 25 балів					Проміжний модульний контроль 25 балів				
ІНДЗ (30 балів)										
Підсумковий контроль	Екзамен									

Всього: 112 балів (6-й сем.) + 154 бали (7-й сем.) = 266 балів, коефіцієнт - 4,43

Навчально-методична карта дисципліни «Музична педагогіка»

Разом: 36 год.; лекції – 8 год., семінарські заняття – 6 год.; індивідуальна робота – 2 год., самостійна робота – 18 год., підсумковий контроль – 2 год.

Четвертий курс, VIII семестр

Тиждень	I	II	III	IV
Модулі	Змістовий модуль IV			
Назва модуля	Музично-педагогічна діяльність учителя музики			
Кількість балів за модуль	92 бали			
Заняття	4.1	4.2	4.3	4.4
Теми лекцій (4 бали)	Професійна діяльність учителя музики (1 бал)	Особистість учителя музики та його пріоритетні професійні якості (1 бал)	Професійна компетентність як освітній результат підготовки учителя музики (1 бал)	Діагностика мистецької компетентності майбутнього вчителя музики (1 бал)
Теми семінарських занять (33 бали)		Особистість учителя музики та його пріоритетні професійні якості (1+10 балів)	Професійна компетентність як освітній результат підготовки учителя музики (1+10 балів)	Діагностика мистецької компетентності майбутнього вчителя музики (1 +10 балів)
Самостійна робота (20 балів)	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Поточний контроль (25 балів)	Проміжний модульний контроль 25 балів			
ІНДЗ (30 балів)	30 балів			
Підсумковий контроль	Залік (ПМК)			

Всього: – 112 балів (8-й сем.), коефіцієнт – 1,12

VII. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль та теми курсу	Питання для самостійної роботи	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль I. Загальні основи музичної педагогіки: історія, теорія, методологія, концептуальні підходи.			
Тема 1.1. Музична педагогіка як галузь гуманітарного знання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити сутність музичної педагогіки як галузі гуманітарних наук. 2. Визначити зв'язки музичної педагогіки з іншими науками. 3. Схарактеризувати пріоритетні тенденції розвитку сучасної музичної освіти. 	Опитування	5
Тема 1.2. Методологічні основи музичної педагогіки	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати наукові підходи, що становлять методологічну основу музичної педагогіки. 2. Визначити методологічні принципи музичної педагогіки. 3. Обґрунтувати методи дослідження в галузі музичної педагогіки. 	Опитування	5
Тема 1.3. Етапи розвитку західноєвропейської музичної педагогіки від зародження до кінця XIX ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити етапи становлення музично-естетичного виховання у різні історичні періоди розвитку суспільства. 2. Обґрунтувати погляди античних філософів (Сократ, Платон, Арістотель) про морально-естетичну природу мистецтва. 3. Розкрити важливість гуманістичних ідеалів доби Відродження у формуванні всебічно розвинутої особистості. 4. Проаналізувати музично-педагогічну діяльність Ж.-Ж.Руссо, Й.Песталоцці, Дж.Кьорвена. 	Опитування	5
Тема 1.4. Становлення та розвиток музичної педагогіки в Україні	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати періодизацію становлення та розвитку музичної педагогіки в Україні, запропоновану О.В.Сухомлинською. 2. Визначити концептуальну спрямованість музичної освіти Києво-Могилянської академії. 3. Розкрити практичне значення «Граматики мусикійської» М.Дилецького. 4. Проаналізувати музично-педагогічну діяльність Б.Яворського, Б.Асаф'єва, В. та С. Шацьких та ін. на початку XX століття. 	Опитування	5
Змістовий модуль II. Теоретичні основи музичної освіти і навчання.			
Тема 2.1. Зміст музичного навчання та його складові	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити сутність змісту музичного навчання та виховання. 2. Визначити складові музичного навчання. 3. Схарактеризувати основні музичні здібності та шляхи їхнього розвитку. 	Опитування	5
Тема 2.2. Провідні методичні	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити основні тенденції розвитку зарубіжного музичного виховання у XX ст. 2. Проаналізувати основні положення методичних 	Опитування	5

системи масової музичної освіти дітей у XX ст.	систем К.Орфа, З.Кодая, Б.Трічкова і Р.Штейнера (вальдорфська педагогіка). 3. Навести приклади використання методу імпровізації на уроках музики за системою одного з зарубіжних музикантів-педагогів.		
Тема 2.3. Дидактичні принципи цілісного музично-педагогічного процесу	1. Визначити сучасні дидактичні принципи музичного навчання. 2. Проаналізувати думки видатних педагогів XX ст.(Б.Асаф'єв, Н.Гродзенська, В. та С. Шацькі, Д.Кабалевський) щодо основних принципів навчання музики в школі. 3. Розкрити важливість застосування принципів індивідуального підходу та активності в музичній педагогіці.	Опитування	5
Тема 2.4. Методи та прийоми музичного навчання та виховання	1. Класифікувати методи музичного навчання. 2. Проаналізувати на вибір один із методів музичного навчання. 3. Дати власне визначення методики викладання музики. 4. Розкрити сутність гри та її виховне значення.	Опитування	5
Тема 2.5. Форми організації цілісного музично-педагогічного процесу	1. Визначити критерії, за якими класифікуються форми організації навчального процесу. 2. Розкрити значення уроку музики як основної форми шкільного музичного навчання і виховання. 3. Проаналізувати форми організації позакласних музичних занять. 4. Схарактеризувати форми організації музичних занять у системі спеціалізованої позашкільної освіти.	Опитування	5
Змістовий модуль III. Організаційно-методичні аспекти музичного навчання та виховання.			
Тема 3.1. Музична діяльність дітей	1. Визначити роль музичного сприймання в ряді форм спілкування з музикою. 2. Розкрити значення хорового співу, пластичного інтонування, елементарного музикування у розвитку музичних здібностей дітей. 3. Скласти план методичної роботи з учнями з метою розвитку музичного сприймання на основі інтеграції різних видів музичної діяльності.	Опитування	5
Тема 3.2. Особливості проведення уроків музики в школі	1. Дати загальну характеристику уроку музики в школі. 2. Скласти план розучування пісні на уроці музики в школі. 3. Назвати типи уроків музики. 4. Схарактеризувати урок музики як урок мистецтва.	Опитування	5

Тема 3.3. Методика викладання музики на різних вікових етапах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати структуру та зміст вітчизняних навчальних посібників з теорії та методики музичного освіти. 2. Обґрунтувати роль психологічних і вікових факторів щодо готовності дітей до музичного навчання і виховання. 3. Розкрити суттєву відмінність методики музичного навчання і виховання у початковій школі (1-4 класи) від методики роботи в основній школі (5-8 класи). 	Опитування	5
Тема 3.4. Інтеграція мистецтва як основа змісту предметів художньо-естетичного циклу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти сценарій цілісного уроку музики, в якому представлено інтеграцію мистецтв. 2. Розкрити сутність міжпредметних зв'язків як важливого фактору оптимізації навчання музики. 3. Проаналізувати програму «Мистецтво» (Л.Масол) для початкової і основної школи у контексті поліхудожнього виховання учнів у процесі інтегрованого навчання. 	Опитування	5
Тема 3.5. Планування і педагогічна оцінка результатів музичного виховання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити методичні основи планування уроку музики. 2. Схарактеризувати основні функції оцінки навчальних досягнень учнів. 3. Проаналізувати критерії оцінки концертних виступів та результатів навчання учнів. 	Опитування	5
Змістовий модуль IV. Музично-педагогічна діяльність учителя музики.			
Тема 4.1. Професійна діяльність учителя музики	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дати загальну характеристику основним видам професійної діяльності учителя музики. 2. Проаналізувати дослідницьку діяльність учителя музики. 3. Обґрунтувати особливості музично-виконавської діяльності учителя музики. 	Опитування	5
Тема 4.2. Особистість учителя музики та його пріоритетні професійні якості	<ol style="list-style-type: none"> 1. Обґрунтувати значення статусу професії учителя музики в сучасному суспільстві. 2. Назвати професійно значущі особистісні якості вчителя музики. 3. Проаналізувати думки видатних педагогів і філософів (Я.Коменський, Г.Сковорода, А.Дістерверг, К.Ушинський, В.Сухомлинський) щодо гуманістичного смислу педагогічної діяльності. 	Опитування	5
Тема 4.3. Професійна компетентність як освітній результат підготовки учителя музики	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дати визначення поняттям «компетентність», «компетенція», «компетентний». 2. Обґрунтувати компонентну структуру мистецької компетентності майбутнього учителя музики. 3. Визначити педагогічні умови ефективної реалізації основних положень формування 	Опитування	5

	мистецької компетентності майбутнього учителя музики.		
Тема 4.4. Діагностика мистецької компетентності майбутнього вчителя музики	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати критерії діагностики компетентностей студентів вищих мистецьких навчальних закладів. 2. Визначити індикатори вимірювання компетентностей студентів. 3. Схарактеризувати проєктивні методи у діагностиці мистецької компетентності майбутнього учителя музики. 	Опитування	5

VIII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА (навчальний проєкт)

Індивідуальна науково-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу з навчальної дисципліни.

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Музична педагогіка» – це вид науково-дослідної роботи, що містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, що виконується на основі знань, умінь та навичок, набутих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює кілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- повідомлення з теми, рекомендованої викладачем ;
- науково-педагогічне дослідження у вигляді реферату.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, що враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Музична педагогіка».

Критерії оцінювання ІНДЗ
(науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату)

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	10 балів
2.	Складання плану реферату	1 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	10 балів
4.	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	1 бал
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	6 балів
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	2 бали
Разом		30 балів

Теми рефератів
(напрями досліджень)

1. Музична педагогіка як система наукових знань.
2. Методологічні основи музичної педагогіки.
3. Музика в контексті естетико-педагогічної думки Давньої Греції.
4. Специфіка релігійно-музичного виховання за доби Середньовіччя.
5. Музично-естетичні та виховні гуманістичні ідеали доби Відродження.
6. Провідні системи масового музичного виховання дітей у ХХ ст.
7. Особливості музичної освіти та виховання у братських школах.
8. Музичне виховання в просвітницькій діяльності Г. Сковороди.
9. Розвиток музичної освіти та виховання в Україні у ХІХ ст.
10. Педагогічні погляди М. Лисенка, М. Леонтовича, Я. Стеценка, В. Косенка, Л. Ревуцького.
11. Методика музичного виховання Д. Кабалевського.
12. Сучасні навчальні заклади з розширеною програмою музичної освіти.
13. Поняття педагогічної категорії «принципи музичного навчання».
14. Класифікація методів музичного навчання.
15. Сучасні підходи до організації засвоєння музичних знань та набуття умінь і навичок.
16. Поняття процесу музичного навчання.
17. Етапи формування музичних умінь.

- 18.Форми організації музично-педагогічного процесу.
- 19.Урок музики як урок мистецтва в загальноосвітній школі.
- 20.Специфіка роботи позашкільних закладів з орієнтацією на загально-мистецьку освіту.
- 21.Національна система музичного виховання в Україні.
- 22.Технології розвивального музичного виховання.
- 23.Умови творчого спілкування викладача й учня в процесі художньо-педагогічного аналізу творів.
- 24.Професійна діяльність учителя музики.
- 25.Особистість учителя музики та його професійні якості.
- 26.Компетентнісний підхід – найважливіший орієнтир розвитку музичної освіти ХХІ ст.
- 27.Музично-педагогічний процес і проблеми глобалізації освітнього простору.
- 28.Принципи ціннісної взаємодії музики, викладача й учня в досягненні вищих духовних цінностей.
- 29.Педагогічна синергетика у створенні нових моделей мистецької освіти.
- 30.Духовний потенціал особистості як пріоритетний вектор розвитку музично-педагогічного процесу ХХІ ст.

Шкала оцінювання ІНДЗ
(науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату)

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	25-30	Відмінно
Достатній	16-24	Добре
Середній	10-15	Задовільно
Низький	0-9	Незадовільно

Оцінка ІНДЗ є обов'язковим балом, що враховується при підсумковому оцінюванні наукових досягнень студентів з навчальної дисципліни «Музична педагогіка». Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30.

ІХ. РОЗРАХУНОК РЕЙТИНГОВИХ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ ПОТОЧНОГО (МОДУЛЬНОГО) КОНТРОЛЮ.

Третій курс (6-й сем.)

№	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	К-сть одиниць	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	4	4
2.	Відвідування семінарських занять	1	3	3
3.	Виконання завдання для самостійної роботи	5	4	20
4.	ІНДЗ	30	1	30
5.	Робота на семінарському занятті: доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії	10	3	30
6.	Модульна контрольна робота	25	1	25
	Всього:			112

Четвертий курс (7-й сем.)

№	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	К-сть одиниць	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	10	10
2.	Відвідування семінарських занять	1	4	7
3.	Виконання завдання для самостійної роботи	5	10	50
4.	ІНДЗ	30	-	-
5.	Робота на семінарському занятті: доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії	10	4	40
6.	Модульна контрольна робота	25	2	50
	Всього без підсумкового контролю і без урахування коефіцієнта	154 (7-й сем.) + 112 (6-й сем.) = 266		
	Всього без підсумкового контролю з урахуванням коефіцієнта			60
	Підсумковий контроль (екзамен)			40
	Підсумковий рейтинговий бал			100

Коефіцієнт – 4,43

Четвертий курс (8-й сем.)

№	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	К-сть одиниць	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	4	4
2.	Відвідування семінарських занять	1	3	3
3.	Виконання завдання для самостійної роботи	5	4	20
4.	ІНДЗ	30	1	30
5.	Робота на семінарському занятті: доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії	10	3	30
6.	Модульна контрольна робота	25	1	25
7.	ПМК (залік)			
	Всього:			112

Коефіцієнт – 1,12

Навчальні досягнення з дисципліни «Музична педагогіка» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, в якій зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення в національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у таблиці.

У процесі оцінювання навчальних робіт застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, співбесіда, ПМК.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове опитування; підсумкове письмове опитування.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Порядок переведення рейтингових показників відповіді у європейські оцінки ECTS

Оцінка у балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінна відповідь лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірна відповідь з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогана відповідь, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (відповідь задовольняє мінімальні критерії)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у таблиці.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Критерій оцінювання навчальних досягнень
«Відмінно»	A	За глибоке і повне опанування змісту навчального матеріалу, в якому студент легко орієнтується, володіє понятійним апаратом, за уміння пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і в письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення
«Добре»	BC	За повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом, орієнтування у вивченому матеріалі,

		свідоме використання знань для вирішення практичних завдань, грамотний виклад відповіді, але у змісті і формі відповіді мали місце окремі неточності (похибки)
«Задовільно»	DE	За знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, при цьому виклад його не повний, непослідовний. Студент допускає неточності у визначенні понять та при використанні знань для вирішення практичних завдань, не вміє доказово обґрунтовувати свої судження
«Незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX	Студент має розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань
«Незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F	За повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу або відмову від відповіді

Кожний модуль включає бали за поточну роботу на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

**Розподіл балів, що присвоюються протягом вивчення дисципліни
«Музична педагогіка»
Третій курс (6-й сем.)**

Модуль				Індивідуальна робота	Модульна контрольна робота
Змістовий модуль I (лекційні, семінарські заняття, самостійна робота)				ЗМ I	ЗМ I
T1	T2	T3	T4	30	25
17	6	17	17		

Разом: 112 балів

Четвертий курс (7-й сем.)

М О Д У Л І										Індивідуальна робота	Модульні контрольні роботи
Змістовий модуль II (лекційні, семінарські заняття, самостійна робота)					Змістовий модуль III (лекційні, семінарські заняття, самостійна робота)					ЗМ II ЗМIII	ЗМ II ЗМIII
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T3	T4	T5	-	50
6	17	6	6	17	6	17	6	17	6		

Разом: 154 бали

Четвертий курс (8-й сем.)

Модуль				Індивідуальна робота	Модульна контрольна робота
Змістовий модуль IV (лекційні, семінарські заняття, самостійна робота)				ЗМ IV	ЗМ IV
T1	T2	T3	T4	30	25
6	17	17	17		

Разом: 112 балів

X. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом

викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

XI. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- ✓ завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Музична педагогіка».

XII. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

(напрями досліджень)

1. Сутність музичної педагогіки та її основні категорії.
2. Зв'язки музичної педагогіки з іншими науками: філософією, психологією, педагогікою, мистецтвознавством та ін.
3. Методологічні основи та методи дослідження в галузі музичної педагогіки.
4. Актуальні проблеми та тенденції розвитку сучасної музичної педагогіки.
5. Здобутки європейської музичної педагогіки від античності до кінця XIX ст.
6. Система музично-ритмічного виховання Е. Жак-Далькроза.
7. Система музичного виховання К. Орфа.
8. Система музичного виховання З. Кодая.
9. Метод «Столбца» Б. Трічкова.
10. Вальдорфська педагогіка.

11. Історичні етапи становлення та розвитку музичної освіти в Україні.
12. Зміст музичного навчання та його складові.
13. Інтеграція знань та міжпредметні зв'язки у процесі навчання музики.
14. Дидактичні принципи цілісного музично-педагогічного процесу.
15. Форми організації музично-педагогічного процесу.
16. Урок музики як основна форма організації музичної освіти учнів.
17. Особливості, типи та структура уроку музики.
18. Організація та види діяльності учнів на уроці музики.
19. Вікова характеристика учнів з огляду їхньої готовності до музичного навчання і виховання.
20. Форми організації позакласних музичних занять.
21. Методичні основи планування уроку музики.
22. Естетичне сприйняття музики в процесі духовного розвитку школярів.
23. Музика як педагогічний засіб формування гуманістичних переконань підлітків.
24. Сприймання музики як психолого-педагогічна проблема.
25. Ціннісні орієнтації в музичній освіті.
26. Соціокультурний розвиток дітей у процесі музичного виховання.
27. Пріоритетні професійні якості вчителя музики.
28. Сфери та види професійної діяльності вчителя музики.
29. Компетентнісний підхід у загальній мистецькій освіті.
30. Мистецька компетентність як освітній результат підготовки майбутнього вчителя музики.

ХІІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Абдуллин Э.Б. Методология педагогики музыкального образования: учебник для студ.высш.пед.учеб.заведений / Э.Б.Абдуллин. – 3-е изд.,испр.и доп. М.: «Издательство Гном», 2010. – 416 с.
2. Горбенко С.С. Історія гуманізації музичної освіти. Навч.посібник за модульно-рейтинговою системою навчання/ С.С. Горбенко. – м.Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2007. – 348 с.
3. Гумінська О.О. Уроки музики в загальноосвітній школі: Методичний посібник/ О.О. Гумінська . – Тернопіль: Навч.книга – Богдан, 2003. – 104 с.
4. Дмитриева Л.Г. Методика музыкального воспитания в школе: Уч. для студ. сред. пед. учеб. заведений / Л.Г.Дмитриева, Н.М.Черноиваненко. – 3-е изд., стереотип. – М.: Академия, 2000. – 240 с.
5. Масол Л.М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія / Л.М.Масол. – К.: Промінь, 2006. – 432 с.
6. Олексюк О.М. Музична педагогіка: Навч.посібник / О.М.Олексюк. – К.: Київ. ун-т ім.Б.Грінченка, 2013. – 248 с.
7. Олексюк О.М. Музично-педагогічний процес у вищій школі / О.М.Олексюк, М.М.Ткач. – К.: Знання України, 2009. – 123 с.
8. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін)/ Г.М.Падалка. – К.: Освіта України, 2010. – 274 с.
9. Печерська Е.П. Уроки музики в початкових класах: Навч.посібник/ Е.П.Печерська. – К.: Либідь, 2001. – 272 с.
10. Ростовський О.Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч.-метод.посібник/ О.Я. Ростовський. – Тернопіль: Навч.книга – Богдан, 2011. – 640 с.
11. Черкасов В.Ф. Теорія і методика музичної освіти [підручник] / Володимир Черкасов – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. – 528 с.

Додаткова

1. Алиев Ю.Б. Настольная книга школьного учителя-музыканта / Ю.Б.Алиев. – М.:Валдос, 2000. – 336 с.
2. Арчажникова Л.Г. Методика музыкального воспитания: Уч. Пособие / Л.Г.Арчажникова. – М.: Изд-во. МГЗПИ, 1990. – Ч1. – 50 с.

3. Бонфельд М.Ш. История музыкознания: пособие по курсу «Основы теоретического музыкознания»: учеб.пособие для студентов вузов, обучающихся по специальности «Музыкальное образование»/ М.Ш.Бонфельд. – М.: Изд-во ВЛАДОС ПРЕСС, 2011. – 320 с.
4. Бодалев А.А. Личность и общение / А.А.Бодалев. – М.: Педагогика, 1983. – 272 с.
5. Ветлугіна Н.О. Музичний розвиток дитини / Н.О.Ветлугіна. – К.: Муз.Україна, 1978. – 255 с.
6. Выготский Л.С. Педагогическая психология (Под ред. В.Давыдова) / Л.С.Выготский. – М.: Педагогика, 1991. – 480 с.
7. Головань М.С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду / М.С.Головань // Вища освіта України. – 2008. – №3. – с.23 – 30.
8. Жак Далькроз Е. Ритм и его воспитательное значение для жизни и искусства / Е.Жак-Далькроз. – СПб: Театр и искусство, 1912.
9. Кабалевский Д.Б. Основные принципы и методы экспериментальной программы по музыке для общеобразовательной школы / Д.Б.Кабалевский. – М., 1975.
10. Кирнарская Д.К. Психология музыкальной деятельности. Теория и практика: Уч. пособие для студ. / Д.К.Кирнарская, Н.И.Киященко, К.В.Тарасова. – М.: Академия, 2003. – 237 с.
11. Коменский Я.А. Избранные педагогические сочинения /Я.А.Коменский. – М.: Педагогика, 1982. – Т.1. – 443 с.
12. Крюкова В.В. Музыкальная педагогика / В.В.Крюкова. – Ростов н/Д: Феникс, 2002. – 288 с.
13. Медушевский В. В. О закономерностях и средствах художественного воздействия музыки / В.В.Медушевский. – М.: Искусство, 1976. – 253 с.
14. Методика воспитательной работы: Уч. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Л.А.Байкова, Л.К.Гребенкина, О.В.Еремкина и др.; под ред. В.А.Сластенина. – М.: Академия, 2002. – 144 с.
15. Музыкальное образование в школе: Уч.пособие для студентов муз.фак.и отд. высш. и сред. учеб. завед. / Л.В. Школяр, В.А. Школяр, Е.Д. Критская и др.; под ред. Л.В.Школяр. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 232 с.
16. Олексюк О.М. Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва: Навч.посіб./ О.М. Олексюк, М.М. Ткач. – К.: Знання України, 2004. – 264 с.
17. Основы педагогического мастерства: Уч. пос. / Под ред. И.А. Зязюна. – К.: Просвещение, 1989. - 302с.
18. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Музика» 1-8 класи/ Марченко Р., Ростовський О., Хлебнікова Л. – К.: Шкільний світ, 2001. – 237 с.

19. Роджерс К. Творчество как усиление себя / К.Роджерс // Вопросы психологии. – 1990. - №1. – С. 164-168.
20. Романець В.А. Психологія творчості: Навч. посібник. 3-тє вид. / В.А. Рооманець. – К.: Либідь, 2004. – 288 с.
21. Рудницька О.П. Педагогіка загальна та мистецька: Навч. посібник / О.П. Рудницька. – Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2005. – 360 с.
22. Сухомлинский В.А. Сердце отдаю детям / В.А. Сухомлинский. – К.: Рад. школа, 1973. – 288 с.
23. Теплов Б.М. Психология музыкальных способностей / Б.М. Теплов. Избр. труды. – В 2-х т. – М., 1983
24. Хуторской А.К. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования / А.К. Хуторской // Народное образование. – 2003. – №2. – С. 48-54
25. Целковников Б.М. Мироззренческие убеждения педагога-музыканта. Поиск их смысла в диалоге с наукой, искусством и самим собой / Б.М. Целковников. – М., 1998. – 156 с.
26. Шацкая В.Н. Музыкально-эстетическое воспитание детей и юношества / В.Н. Шацкая. – М.: Педагогика, 1975. – 197 с.
27. Шемет О.В. Пространственная организация компетентного ориентированного образовательного процесса в вузе / О.В. Шемет // Педагогика. – 2010. – №6. – С. 40-44.
28. Щербакова А.И. Философия музыки и музыкального образования. Часть 1. Уч. пособие / А.И. Щербакова. – М.: ООО «Учебно-методический издательский центр «ГРАФ-ПРЕСС», 2008. – 256 с.
29. Шульгіна В.Д. Українська музична педагогіка: Підручник / В.Д. Шульгіна. – К.: ДАКККіМ, 2005. – 271 с.
30. Элементарное музыкальное воспитание по системе Карла Орфа / Сост. Л.А. Баренбойм. – М.: Сов. композитор, 1978. – 36.